

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGÔ THỊ TUYẾT

**CÔNG CUỘC XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
Ở HUYỆN HIỆP HÒA TỈNH BẮC GIANG
GIAI ĐOẠN 2001 - 2017**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGÔ THỊ TUYẾT

**CÔNG CUỘC XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
Ở HUYỆN HIỆP HÒA TỈNH BẮC GIANG
GIAI ĐOẠN 2001 - 2017**

Ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 8 22 90 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Kim Ngọc Thu Trang

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu: “*Công cuộc xóa đói giảm nghèo ở huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang giai đoạn 2001 - 2017*” dưới sự hướng dẫn của TS. Kim Ngọc Thu Trang là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả trong luận văn là trung thực, chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Ngô Thị Tuyết

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện luận văn, tác giả đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của UBND, Chi cục thống kê huyện Hiệp Hòa, cán bộ và người dân tại các thôn xóm đã tạo điều kiện giúp đỡ tận tình trong suốt thời gian tác giả điền dã lấy tư liệu hoàn thành luận văn.

Tác giả xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến **TS. Kim Ngọc Thu Trang** - người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo và tạo mọi điều kiện giúp đỡ tác giả hoàn thành luận văn này.

Tác giả xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong khoa Lịch Sử, Phòng Sau đại học của trường Đại học Sư Phạm - Đại học Thái Nguyên đã nhiệt tình chỉ bảo, động viên, khích lệ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Cuối cùng, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2019

Tác giả luận văn

Ngô Thị Tuyết

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU.....	v
MỞ ĐẦU.....	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu và nhiệm vụ của đề tài.....	5
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	6
5. Đóng góp của luận văn	6
6. Cấu trúc của luận văn:	7
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ HUYỆN HIỆP HÒA TỈNH BẮC GIANG VÀ THỰC TRẠNG ĐÓI NGHÈO TRƯỚC NĂM 2001	8
1.1. Vài nét về huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang	8
1.1.1. Vị trí địa lí và điều kiện tự nhiên.....	8
1.1.2. Kinh tế - xã hội	11
1.2. Thực trạng và nguyên nhân đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa trước năm 2001	14
1.2.1. Thực trạng đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa trước năm 2001.....	14
1.2.2. Nguyên nhân dẫn đến đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa.....	17
TIỂU KẾT CHƯƠNG 1	21
Chương 2: QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CÔNG CUỘC XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO Ở HUYỆN HIỆP HÒA TỈNH BẮC GIANG GIAI ĐOẠN 2001 - 2017	22

2.1. Quan điểm của Đảng và Nhà nước về xóa đói giảm nghèo và sự vận dụng của địa phương.....	22
2.2. Quá trình thực hiện xóa đói giảm nghèo	27
2.3 Các giải pháp chủ yếu thực hiện công cuộc xóa đói giảm nghèo	39
2.3.1. Nâng cao nhận thức của các cấp, các ngành và người dân về xóa đói giảm nghèo.....	39
2.3.2. Phát triển đa dạng các loại hình kinh tế tạo điều kiện để người nghèo phát triển sản xuất.....	40
2.3.3. Hoàn thiện hơn nữa hệ thống phúc lợi xã hội và hệ thống bảo trợ xã hội cho người nghèo	42
2.3.4. Huy động các nguồn lực, phát huy tinh thần tương thân tương ái của cộng đồng xã hội, trong công cuộc xóa đói giảm nghèo	43
2.4. Các chương trình, dự án xóa đói giảm nghèo ở huyện Hiệp Hòa tỉnh Bắc Giang	44
TIỂU KẾT CHƯƠNG 2	46
Chương 3: NHẬN XÉT VỀ CÔNG CUỘC XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO Ở HUYỆN HIỆP HÒA TỈNH BẮC GIANG GIAI ĐOẠN 2001 - 2017.....	47
3.1. Kết quả.....	47
3.2. Hạn chế của công cuộc xóa đói giảm nghèo	55
3.3. Tác động của công cuộc xóa đói giảm nghèo đối với kinh tế - xã hội huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang.....	57
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3	61
KẾT LUẬN.....	62
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	65
PHỤ LỤC	68

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

CSXH	: Chính sách xã hội
HĐND	: Hội đồng nhân dân
LĐTBXH	: Lao động thương binh xã hội
NQ	: Nghị quyết
Nxb	: Nhà xuất bản
PTNT	: Phát triển nông thôn
QĐ	: Quyết định
TTg	: Thủ tướng
TW	: Trung ương
UB	: Ủy ban
UBND	: Ủy ban nhân dân
XĐGN	: Xóa đói giảm nghèo
ESCAP	: Ủy ban Kinh tế Xã hội châu Á Thái Bình Dương Liên Hiệp Quốc
WB	: Ngân hàng thế giới
USD	: Đồng đô la Mỹ
PPP	: Sức mua tương đương
TB1	: Trường bán quốc gia
DCI	: Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp huyện

DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1: Tình hình đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa giai đoạn 1997 - 2000	15
Bảng 1.2: Tỷ lệ đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa giai đoạn 1999 - 2000.....	16
Bảng 1.3: Thống kê số lượng hộ đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa năm 2000	16

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Đói nghèo luôn là một vấn đề xã hội mang tính toàn cầu và cấp bách. Ở Việt Nam, đói nghèo là một trong những vấn đề lớn. Nhận thức rõ điều đó, Đảng và Nhà nước ta đã có những chủ trương, chính sách kêu gọi, phát động toàn Đảng, toàn dân tham gia xóa đói giảm nghèo và được nhân dân nhiệt tình ủng hộ. Nhờ vậy, trong những năm qua nền kinh tế của nước ta có sự tăng trưởng đáng kể, đời sống của đại bộ phận nhân dân được cải thiện một cách rõ rệt. Nhưng bên cạnh đó, vẫn còn một bộ phận không nhỏ nhân dân, đặc biệt người dân ở những vùng sâu vùng xa, vùng đồng bào dân tộc ít người, vùng đặc biệt khó khăn... vẫn còn trong tình trạng đói nghèo. Cùng với đó, tình trạng phân hóa giàu nghèo ngày càng trở nên sâu sắc và rõ rệt, là vấn đề được xã hội đặc biệt quan tâm.

Với chủ trương phát triển một nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa có sự điều tiết của Nhà nước, ở Việt Nam, xóa đói giảm nghèo được xác định là một nhiệm vụ chiến lược của công cuộc phát triển kinh tế - xã hội, hướng tới mục tiêu “*Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh*”.

Đảng và Nhà nước ta đã thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia xóa đói giảm nghèo và giải quyết việc làm. Đây là chương trình tổng hợp có tính liên ngành trong sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, nhằm tạo ra các điều kiện thuận lợi để hỗ trợ, giúp đỡ người nghèo, hộ nghèo phát triển sản xuất, tăng thêm thu nhập, tiếp cận với các điều kiện cuộc sống cơ bản, giảm tỉ lệ thất nghiệp ở khu vực thành thị, nâng cao tỉ lệ sử dụng thời gian lao động ở nông thôn, chuyển dịch cơ cấu lao động phù hợp với cơ cấu kinh tế, đảm bảo việc làm cho người lao động nâng cao chất lượng cuộc sống cho người dân.

Tỉnh Bắc Giang có 40 xã, 99 thôn đặc biệt khó khăn thuộc 23 xã khu vực II thuộc diện đầu tư của Chương trình 135, trong đó có huyện Sơn Động được

đầu tư theo Nghị quyết số 30a/2008 của Chính phủ về chương trình hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững đối với 62 huyện nghèo của cả nước. Nhờ thực hiện các chương trình, dự án, chính sách dân tộc, những năm qua, tỷ lệ hộ nghèo ở các xã khó khăn vùng dân tộc thiểu số của tỉnh giảm trung bình 3 đến 4%/năm. Tuy nhiên, tỷ lệ hộ nghèo là người dân tộc thiểu số vẫn còn cao, chiếm 34,34% tổng số hộ nghèo và chiếm 30,36% trong 60.525 hộ dân tộc thiểu số toàn tỉnh. Thực hiện chương trình mục tiêu quốc gia về xóa đói giảm nghèo, Huyện ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân huyện đã thực hiện công cuộc xóa đói giảm nghèo, giải quyết tình trạng thiếu việc làm, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người dân trên địa bàn huyện.

Việc tìm hiểu về “Công cuộc xóa đói giảm nghèo ở huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang giai đoạn 2001-2017” không chỉ làm rõ thực trạng và nguyên nhân đói nghèo ở huyện Hiệp Hòa, Bắc Giang cũng như nguyên nhân của tình trạng đó mà quan trọng hơn là đi sâu làm rõ quá trình tổ chức thực hiện xóa đói giảm nghèo tại đây, đồng thời đánh giá nghiêm túc những khó khăn, hạn chế, tồn tại của công cuộc xóa đói giảm nghèo của huyện trong thời gian qua. Trên cơ sở đó, đề xuất những phương hướng, nhiệm vụ giải pháp để chương trình xóa đói, giảm nghèo của huyện trong giai đoạn tới đạt hiệu quả cao hơn.

Từ những lí do trên, tôi chọn “ **Công cuộc xóa đói giảm nghèo ở huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang giai đoạn 2001-2017**” làm đề tài luận văn thạc sĩ của mình với hi vọng làm sáng tỏ các vấn đề đặt ra ở trên.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Xóa đói giảm nghèo là vấn đề được các tổ chức, các nhà khoa học, các nhà hoạt động thực tiễn thuộc các cơ quan, đơn vị ở nhiều cấp, ngành và địa phương nghiên cứu dưới những góc độ khác nhau. Đáng chú ý là một số công trình sau:

Cuốn sách “*Vấn đề nghèo ở Việt Nam*” của tác giả Bùi Thế Giang, Nxb Chính trị Quốc gia xuất bản năm 1996 đã khái quát tình hình nghèo đói